

НАВЧАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РОЗМОВНИХ КЛІШЕ У ПРОЦЕСІ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ

У статті наводяться приклади вправ для розвитку вмінь вживання розмовних кліше у типових ситуаціях діалогічного мовлення, використаних автором у практиці викладання англійської мови для спеціальних цілей.

Ключові слова: розмовні кліше, вправи, діалогічне мовлення.

Рівень володіння діалогічним мовленням на здобуття ступеня бакалавра передбачає наступні вміння: реагувати на основні ідеї та розпізнавати суттєво важливу інформацію, чітко аргументувати відносно актуальних тем в академічному та професійному житті, реагувати на телефонні розмови, пристосовуватися до змін, які зазвичай трапляються під час бесіди і стосуються її напряму, виконувати широку низку мовленнєвих функцій і реагувати на них, гнучко користуючись загальноновживаними фразами (Програма 2005р.). Головною метою навчання використання загальноновживаних фраз або розмовних кліше можна вважати вміння підготувати свого співрозмовника до сприйняття своїх аргументів та поглядів. Присутність стандартних фраз, які допомагають починати, продовжувати, або закінчувати розмову роблять діалогічне мовлення більш структурованим та доступним для співрозмовників. Треба також пам'ятати, що дуже часто непорозуміння між співрозмовниками виникає по причині *як* вони говорять, а не *що* вони говорять [2; 35].

Під час проведення практичних занять нами було виділено ряд мовленнєвих ситуацій, в яких початок, продовження або закінчення діалогу визивали певні складнощі у співрозмовників. Ми пропонуємо ряд вправ, які

значно сприяють підвищенню ефективності оволодіння студентами розмовними кліше діалогічного мовлення природним способом, наприклад, під час обговорення цікавих проблем, висловлення власних поглядів на вирішення того чи іншого питання, уточнення того, що вже було сказано і т.д.

Вправа 1. Мета: розвиток вмінь використання *розмовних кліше для уточнення інформації*.

The teacher or a student volunteer chooses a topic and starts to talk about it. Anyone in the class then tries to interrupt, using one of the phrases in the list:

Sorry, but.../ Excuse me for interrupting, but.../ Can I add here that/ I'd like to comment on that/ Can I add something?/ Can I say something here?/ I'd like to say something/ May I ask a question? To return to the topic: Anyway/ In any case/ To get back to what I was saying/ Where was I?

The speaker answers, but after that brings the discussion back to the original topic.

Try to interrupt as often as possible and in different ways.

Example

- Yesterday there was a very important meeting in our Department...
- Excuse me for interrupting, what kind of meeting?
- A business meeting concerning the decreasing sales of our production.
- Anyway, the staff of our Department met to decide...
- Sorry, but what time did your meeting start?
- At 10 o'clock. As I was saying, we wanted to find ways to...

Some possible topics:

1. A funny thing that happened at University/work.
2. An argument you've had with someone.
3. How you contribute to the work of your Department.
4. A fabulous meal you've enjoyed recently with your friends.
5. The most interesting news you've heard recently.

Вправа 2. Мета: розвиток вмінь використання *розмовних кліше для отримання інформації по телефону*.

Asking a complicated question is difficult. Asking it on the phone is even more difficult.

Work in pairs. Section 1 gives you the information you need to ask about. Section 2 gives the answers. Match up the information with the correct answer. Take turns to ask the questions. You must start your question with one of the phrases from the list: *I'm calling to find out.../ I'd like to ask.../ Could you tell me.../ I'm calling about.../ I was wondering if you could tell me.../ I wonder if you could help me...*

Section 1

1. You are calling the post office in Bedford to find out how to send a parcel to New Zealand so that it arrives in time for Christmas.
2. You are ringing British Airways to find out the earliest flight from London to Tokyo next week.
3. You are ringing Kyiv Post to find out how to place an advertisement – you want to advertise the services of your company.
4. You are ringing a language school in Cambridge to find out how much their evening courses cost.
5. You are ringing the local railway station in Edinburgh to find out if trains are running normally again after yesterday's storm.

Section 2

- a. By surface before Nov 1st/ By air before Dec 3rd.
- b. All running approx. 20 minutes late/ no buffet services available.
- c. Ads must be placed by 4.30 pm on day prior to day of issue/ pay cash at the office or credit card by phone.
- d. Two evenings/ three hours per evening/ £60 per term; four evenings/ three hours per evening/ £120 per term.
- e. 6.30 am (then 10.30, 15.30, 19.00).

Вправа 3. Мета: розвиток вмінь використання *розмовних кліше* для висловлення власних поглядів на проблему.

Listen to today's news or buy today's newspaper. Pick a news item which you are interested in – perhaps something you know a little about. Write short notes giving your opinion of the news item.

When everyone has prepared their opinions, work in groups of 3 or 4. Each student states her or his opinion using the phrases from the list:

I think.../ I suppose.../ I suspect that...(gives a tentative opinion)/ I'm pretty sure that...(informal, only with friends)/ I'm fairly certain that.../ It's my opinion that.../ I'm convinced that.../ I wonder if...(a way of giving an "open" opinion, which invites other people to comment too).

Alternative news items:

1. A recent report suggests that work plays very important role in people's lives.
2. Last week the Education Secretary announced that they are thinking of lowering the school leaving age from 19 to 17 so that young people who don't like school can leave for a couple of years earlier to get a job.
3. The Government of an Asian country has announced that it is going to become a nuclear state though it has thousands of starving and homeless people in parts of the country away from the capital.

Вправа 4. Мета: розвиток вмінь використання *розмовних кліше* для уточнення наданої інформації.

Sometimes we say something which we don't really mean. Then we must go back and say it again, but more clearly and more accurately.

Work with another student and make one of the statements in the list below. They are all rather extreme, so you should moderate what you say, using a phrase from the list:

What I mean is.../ What I meant was.../ Let me put it another way/ What I'm trying to say is.../ If I said that, I didn't mean to.../ Let me rephrase what I just said.

Example:

Student 1: I never learn anything at University.

Student 2: Do you really mean that?

Student 1: Well, what I mean is I don't think I learn very much – may be from one or two teachers, but not all.

Extreme statements

1. I would never live in any foreign country.
2. I never swear.
3. I always say exactly what I think.
4. I hate people interfering in my business.
5. Smoking in public places shouldn't be allowed.

Вправа 5. Мета: розвиток вмінь використання *розмовних кліше* для надання позитивного контраргументу.

In our everyday life we have lots of pressures. It's very important to be an optimist and help other people see the world in bright colours.

The class divides into two teams. Take turns to make complaints. The other side must try to say something positive.

Example:

Team 1: TV programmes are so boring nowadays, aren't they?

Team 2: Some yes, but on the other hand, we have much bigger choice of them than we used to have and we can choose something to our liking.

Each team take it in turn to make statements and to answer. The answers should be introduced by one of the phrases from the list:

On the other hand/ But then again/ Look at it this way/ Anyway/ Even so/ But in the long run/ Very true but.

Complaints

1. Everything is so expensive nowadays.
2. This tea is really strong.
3. English is very difficult.
4. I hate starting classes at 8.20 in the morning.
5. Our teachers are very strict.

Використання подібних вправ сприяє тому, що студенти навчаються використовувати розмовні кліше у мовленнєвих ситуаціях максимально

наближених до природних. Переваги такої методики очевидні, що й доводить наша практика викладання.

Литвин С.В.

Обучение использованию разговорных клише в процессе диалогической речи на занятиях по английскому языку для специальных целей.

В статье приводятся примеры упражнений для развития умений использования разговорных клише в типичных ситуациях диалогической речи, использованных автором в практике обучения английскому языку для специальных целей.

Ключевые слова: разговорные клише, упражнения, диалогическая речь.

Lytvyn S.V.

Teaching to use conversation gambits at lessons of English for Specific Purposes.

In the article there are examples of exercises used by the author in Teaching English for Specific Purposes for improving the skills of using typical conversation gambits.

Key words: conversation gambits, exercises, dialogue.

Література:

1. Програма з англійської мови для професійного спілкування. Колектив авторів: Г.Є.Бакаєва, О.А. Борисенко, І.І.Зуєнок, В.О. Іваніщева та ін. – К.: Ленвіт, 2005. – 119 с.
2. Keller E., Warner S.T. Conversation Gambits: Real English Conversation Practices.- London: Language Teaching Publications, 1998. – P. 96.